

KURJER LITEWSKI

WYDAWNICTWA ROK VIII.

Wychodzi codziennie rano, oprócz dni poświęconych.

REDAKCJA I ADMINISTRACJA plac Katedralny № 4.

Adres telegraficzny: Wilno Kurjer. — Skrzynka pocztowa № 96.

Telefon № 129, telefon drukarni № 685.

Administracja otwarta od godz. 10—4 po poł. W niedziele od 12—1 p. p.

Redaktorzy przyjmują od godz. 1—2 po połud.

WARUNKI PRENUMERATY

	Rocznie	Półrocz.	Kwartal.	Miesięcz.
W WILNIE	8—	4—	2—	—70
Z PRZESYŁKĄ POCZTOWĄ	10—	5—	2,50	—84
ZAGRANICĄ	16—	8—	4—	1,50

Zmiana adresu 20 kop. — Za odwołanie do domu 10 kop. miesięcznie.
Listów niefrankowanych lub niedostatecznie opłaconych „Kurjer” nie przyjmuje.
Rękopisy — nie nadsyłanych do swrota — nie przechowujemy.

Ogłoszenia „Kurjer” drukuje tylko w języku polskim. — Ogłoszenia przyjmuje się w Administracji „Kurjera Lit.” do godz. 4 p. p. Od 4—6 p. p. w Biurze Ogłoszeń L. i E. Metal i S-ka, Wielka 33, telefon № 886. Po godz. 6-jej nekrologi i inne niecierpiące zwłoki zamawia, w drukarni Józefa Zawadzkiego, Suworowska № 3.

Numer pojedynczy
5 kop.

Rękopisy i listy w sprawach redakcyjnych prosimy adresować: Do Redakcji „Kurjera Litewskiego” w Wilnie. — Ogłoszenia, oferty i listy w sprawach prenumeraty prosimy adresować: Do Administracji „Kurjera Litewskiego” w Wilnie.

Numer pojedynczy
5 kop.

Kinematograf „EDEN” Lekarz jako człowiek i suchoty, dram. z życia. **Rabuś leczy gorączkę miłosną**, obraz komediowy w wykonaniu młodocianego ulubieńca. **Przygodny eksproprietor**, komedia. — **Perla wybrzeża czarnomorskiego**, z natury. — **Brzozi jeziora Mellar** w Szwecji.

Wielka № 45. 1674

Kinematograf „BRONISŁAWA” w sali „Lutnia” **Wspaniały program** Dziennik Pathé kronika. **PO ZA GROBEM**, dramat w 2-ch częściach. **KOBIETA ADWOKATEM** (komedia). — **Znak zapłatania?** (komediowy). Początek o godz. 4-ej popol.

21, 22, 23 i 24 lutego 1912 r. Prospekt Ś-to Jerski № 8, telef. 1161. 1445

KINEMA-TUGRAF „MIRAZ” 21—25 lutego r. **Sherlok Holmes**, wspaniały dramat z życia słynnego detektywa. **Armia Portugalska** (z natury). **Francusko-włoski incydent** (z natury). **Willi** zajmuje się gimnastyką (kom.)

prosp. Ś-to Jerski № 11. 7052

Teatr „Répôs” Na żądanie publiczności jeszcze 2 razy **„SEDZIOWIE”** (Sąd Boży) St. Wyspiańskiego. Tragedja w 3 częściach z życia żydów, odegr. przez art. teatr. warsz. **„Bajki jesieni”** (dramat). **„Dedytyw Rozalja”** (komedia). **„Ślub przymusowy”** (z natury). Początek o godz. 5-ej. Bilety honorowe dają wstęp tylko na 1-szy seans o 5-ej.

ul. Trocka № 2. D 23 i 24-go lutego 1912 r.

KALODONT Niezbędny KREM i ELIKSIR do ZĘBÓW. Utrzymuje zęby biało, czysto i zdrowo. **Żądać wszędzie**

Doktor Gabriel Puzyryjski, zarządzający 12 lat szpitalem, przyjmuje chorych na wewnętrzne, dziecięce, skórne choroby oraz specjal. żelazkowe i kizek — codziennie od 1 w pol. i od 5—8 wieczór. **Trocka № 9 m. 7. 7370**

DOM HANDLOWY A. STĘPKOWSKI POLECA ZNAKOWITY KONIAK WILNO **Remy-Martin.**

„Nacjonalizacja przemysłu”

Wielokrotnie głosili, że motorem całego życia politycznego i społecznego jest „kwestja żołądka”. Nie myśleli oni, naturalnie, o nieznanym jeszcze wówczas nacjonalistach rosyjskich, a jednak powyższe określenie stosuje się do ostatnich daleko lepiej, niż do ruchu robotniczego, któremu wbrew modnemu materializmowi ekonomicznemu nie przestawiały przyświecać ideały sprawiedliwości, jakkolwiek, niestety, zbyt często opacznie rozumiane. W programach praktycznych i żądaniach nacjonalistów „kwestja żołądka” stawiana jest daleko wyraźniej. Oczywiście nie chodzi im o „kawalek chleba”, jak to się mówi w naszym ubogim kraju, ani nawet o „chleb i ser”, jak się wyrażają mający większe wymagania Anglii. Nacjonaliści domagają się przede wszystkim, by zapewniono im wyłącznie „intrafamilne” na całym obszarze państwa, zwłaszcza zaś na tych kresach, do których ich pociąga kulturalniejsze otoczenie, bliskość zagranicy i t. d.

Na posadach nie da się umieścić jednak wszystkich patentowanych nacjonalistów nawet wtedy, jeśli się obopólnie całkowicie zepchnie na te tylko stanowiska, do których, jako zbyt mizernych, „narodowość panująca” nie rości już żadnej pretensji. Bądź co bądź znajdują się jeszcze całkiem godni poparcia nacjonalistów rosyjscy, którzy trudnią się muszą handlem i przemysłem i z którymi ośmielają się współzawodniczyć obcoplemieni. I tych prawdziwych rosyjskich państwo otoczyło winno szczególną opieką, tak, by bez wielkich wysiłków otrzymywać mogli dochody, odpowiadające ich przynależności do rasy zdobywców. Stąd właśnie w ostatnich czasach ponawiają się wciąż domagania „unardowienia” (nacjonalizacji) przemysłu, handlu i kredytu.

Mamy oto właśnie przed sobą uchwały kijowskiego klubu nacjonalistów, powzięte po wysłuchaniu referatu p. N. A. Sadeckizowa. Zasługują one na poznanie choćby z tego względu, że wszystkie plany nacjonalistów mają dziś duże szanse do zdobycia sympatii władz, te nawet plany, które z początku budziły jedynie pogardliwe wzruszenie ramion.

Na wstępie znajdujemy twierdzenie, że „w oczach naszych odbywa się niezmiernie smutny i grozący ludowi rosyjskiemu w przyszłości niezliczonymi klęskami nieustający i planowy proces tłumienia rosyjskiego handlu i przemysłu przez obcoplemieni i cudzoziemców”. Fakt to ma być powszechnie znany, klub nacjonalistów na potwierdzenie jego przytacza cyfry następujące.

Oto w Kijowie rosyjski handel i przemysł opłacały w r. 1905 44,83 proc. podatku procederowego w r. zaś 1911 tylko 41,65 proc. co znaczy, że „w ciągu 6 lat obroty zmniejszyły się o 3,18 proc.”. W tymże czasie ilość przedsiębiorstw rosyjskich, przeważnie drobnych wzrosła wprawdzie o 11,45 proc., ale ilość przedsiębiorstw żydowskich zwiększyła się o 22 i pół proc., a należących do cudzoziemców nawet o 42 proc. i są to przeważnie przedsiębiorstwa duże. Jeszcze fatalniej w oczach klubu przedstawiają się inne miasta na Rusi. Oto w Czerkasach ma być zaledwie 4 sklepy rosyjskie, w statystycznym zaś mieście Berdyucowie jest tylko handel rosyjski obrazów świętych. Podobne stosunki panują też w guberniach „północno-zachodnich”, południowych i t. zw. małorosyjskich.

Klub nacjonalistów znajduje, że rząd rosyjski sam się przyczynił do tłumienia rosyjskiego handlu i przemysłu, ponieważ „nie żywi narodowo-państwowych poglądów w tak ważnej dla ludności sprawie, jak finansowa” i udziela w wielkim rozmiarze środków państwowych obcoplemieni. Dzięki „nieopatrzności rządu”, czytamy dalej, nawet takie pożyteczne instytucje jak Towarzystwa wzajemnego kredytu „przynioszą szkodę, bo skupiają kapitały rosyjskie i udzielają ich inoplemiencom”. Na poparcie tego zdania klub przytacza dane statystyczne, całkiem już fantastycznie zestawione. Oto w 50 guberniach Rosji europejskiej w d. 1 stycznia 1911 było 450000 kredytów, 80 proc. jednak tych towarzystw skupionych jest w 22 guberniach z przewagą ludności obcoplemiennej, a mianowicie w okręgach nadbałtyckim, zachodnim, małorosyjskim i stepowym.

Klub nie objaśnia wcale, komu przypisuje winę, że w pozostałych 28 guberniach towarzystwa wzajemnego kredytu powstają w mniejszej ilości. Uważa on przytoczone dane widocznie za dostatecznie uzasadniające niedostateczność poparcia rosyjskiej przedsiębiorczości i przechodzi do formułowania żądań. Utworzyć więc na naradzie przedstawicieli handlu i przemysłu, która w dniach 23—25 stycznia st. st. odbyła się pod przewodnictwem ministra handlu, Timaszewa, w sprawie projektu izb handlowo-przemysłowych. Wszyscy członkowie tej narady z reprezentantami rządu na czele, stanowczo nie chcieli nawet rozpatrywać projektu rosyjskiego towarzystwa handlowego w Kijowie. Projekt ten żądał, aby w miejscowościach z ludnością mieszaną do izb handlowo-przemysłowych wprowadzono kurje narodowości na wzór tych, jakie zastosowano przy wyborach do Dumy państwowej i do ziemstw.

Izby handlowo-przemysłowe, oparte na zasadzie równouprawnienia wszystkich narodowości, zdaniem klubu, wzmocnią jedynie w sposób niebezpieczny przewagę inoplemieni i w dziedzinie handlu i przemysłu. To też klub „uważa za obowiązek zwrócić uwagę rządu i społeczeństwa na niezbędną konieczność” następujących środków: 1) wprowadzenia do izb handlowo-przemysłowych na kresach kurji narodowości, któreby zapewniły rosyjskom większość w tych izbach, 2) niedozwolenie na przewagę inoplemieni w towarzystwach wzajemnego kredytu istniejących i nowopowstających i 3) nakazania Bankowi państwa popierania za pomocą kredytu przedsiębiorstw rosyjskich.

Rząd zapatruje się dotąd bardzo sceptycznie na żądania nacjonalistów w tej dziedzinie, rozumiejąc, jak niebezpiecznymi dla finansowych podstaw państwa mogą być eksperymenty podobne. Nawet Mienszykow w Nr. 12911 „Now. Wr.” ostrzega: „Nie będzie wcale sprawą narodową wyparcie, dajmy na to, jakiegoś żyda krawca i zamknięcie zupełnie jego pracowni. Przeciwnie, w tych warunkach, żyd krawiec, mógłby się okazać bardziej nacjonalistą rosyjskim, niż wy, bo organizuje pracę społeczną, a wy ją niszczy. Tysiąc podobnych niszczeń, jeśli nie będą one zastopione, tworzenie, spowodowałyby pogrom kulturalny, gorszy od wszel-

Z PETERSBURGA.

(Telegram własny). **ZJAZD NACJONALISTÓW O ZYDACH. — NACJONALIŚCI I POLACY. — ARESZTANCI.** Petersburg, 22 b. m. (6 marca). Związek nacjonalistów uchwalił przedsięwziąć środki do walki z żydami, a podczas kampanii wyborczej nie zawierać bloku z polakami. Według danych statystycznych, złożonych w komisji budżetowej przez główny zarząd więzienny obecnie w Rosji jest 189 tysięcy aresztantów.

Wielkie bezrobocie w Anglii. Na posiedzeniu Izby gmin w sprawie bezrobocia węglowego, po przemówieniu prezesa ministrów w imieniu rządu, zabrał głos Asquith, który zaprzeczył, jakoby zwrócił się do przedstawicieli górników z oświadczeniem, że ustalenie minimalnej płacy węglowej, gdzie pierwszym krokiem do uchwały prawodawczej jest do minimum płacy zarobkowej i w innych gałęziach przemysłu. Mówca zaznaczył, że lekki flirt z socjalizmem nie leży w jego charakterze. Przyjęcie przez rząd zasady płacy minimalnej zależy od ustalenia jej w różnych okręgach i od zapewnienia pracodawcom gwarancji co do zapobieżenia nadużyciom i zapewnienia, że ilość wydobytanego węgla nie zmniejszy się. Górnicy, jak zapewnia Asquith, uznali słuszność wspomnianych dwóch warunków, lecz oświadczyli również, że określona przez nich płaca minimalna nie jest wygórowana, przeto dalszych rokowań w tym względzie prowadzić nie będą. Asquith przedstawił protest pracodawców przeciwko normie płacy minimalnej, określonej przez górników i zapytyje Izbę, czy rząd może, po uchwaleniu zasady dostatecznej płacy minimalnej, prosić parlament o zmniejszenie pracodawców nie tylko do przyjęcia tej zasady, lecz do ożnaczonej przez górników normy. Rokowania górników z pracodawcami nie zostały zerwane, lecz doszły do punktu martwego. Zawieszanie pracy w kopalniach spowoduje może straszne skutki dla całego kraju.

WIELKIE BEZROBOCIE W ANGLJI.

Wielkie bezrobocie w Anglii. Na posiedzeniu Izby gmin w sprawie bezrobocia węglowego, po przemówieniu prezesa ministrów w imieniu rządu, zabrał głos Asquith, który zaprzeczył, jakoby zwrócił się do przedstawicieli górników z oświadczeniem, że ustalenie minimalnej płacy węglowej, gdzie pierwszym krokiem do uchwały prawodawczej jest do minimum płacy zarobkowej i w innych gałęziach przemysłu. Mówca zaznaczył, że lekki flirt z socjalizmem nie leży w jego charakterze. Przyjęcie przez rząd zasady płacy minimalnej zależy od ustalenia jej w różnych okręgach i od zapewnienia pracodawcom gwarancji co do zapobieżenia nadużyciom i zapewnienia, że ilość wydobytanego węgla nie zmniejszy się. Górnicy, jak zapewnia Asquith, uznali słuszność wspomnianych dwóch warunków, lecz oświadczyli również, że określona przez nich płaca minimalna nie jest wygórowana, przeto dalszych rokowań w tym względzie prowadzić nie będą. Asquith przedstawił protest pracodawców przeciwko normie płacy minimalnej, określonej przez górników i zapytyje Izbę, czy rząd może, po uchwaleniu zasady dostatecznej płacy minimalnej, prosić parlament o zmniejszenie pracodawców nie tylko do przyjęcia tej zasady, lecz do ożnaczonej przez górników normy. Rokowania górników z pracodawcami nie zostały zerwane, lecz doszły do punktu martwego. Zawieszanie pracy w kopalniach spowoduje może straszne skutki dla całego kraju.

Zarządy towarzystw okręgowych w Kolonii, utrzymujących kominkację lokalną, ograniczyły do połowy ruch stątków z powodu braku węgla. Dowód węgla angielskiego ustatł zupełnie, wobec czego przedsiębiorcy żegluzi zmuszeni są do kupowania węgla niemieckiego, zaś właściciele kopalni niemieckich, korzystając z sytuacji, podwyższyli cenę na węgiel o 100 proc.

Z powodu braku węgla angielskiego, cały wielki przemysł belgijski ustatł prawie zupełnie. Robotnicy portowi zagrozili natychmiastowym poruczeniem pracy, jeśli węgiel niemiecki będzie sprowadzany do Belgii.

We wczorajszym telegramie z Londynu zakradła się omyłka; telegram donosi, że oprócz górników, białych udział w strejku, liczbą których wynosi przeszło milion sto tysięcy, przyłączyło się do strejku 270 tysięcy innych robotników.

Sprawa Macocha.

Posiedzenie poniedziałkowe sądu rozpoczęło się od uzupełniającego badania świadków.

O. Pius Przedziński odpowiada na pytanie Korwina-Piotrowskiego, czy słyszał, lub czytał, że niejaki Rybak

znal się z Damazym Macochem i pragnął w klasztorze Jasnogórskim urządzić skład literatury nielegalnej i broni. — Tak! Czytaliśmy o tem; mówiono o tem głośno.

Przewodniczący: Kto był Rybak? — Mówiono, że agent, prowokator. Został zabity.

Korwin-Piotrowski: Jakże świadek miał wrażenie z czytania: był to prowokator, szpieg, czy też bohater, walczący o wolność? — Nie interesowałem się tem. Interesowała mnie jedynie ta część procesu o zabójstwo Rybaka, gdzie była mowa o jego stosunku z nieszczęsnym bratem mym Damazym.

Jak wytłumaczyć to, że ludzie z niskim poziomem umysłowym, podobnie do Macocha, wstępowali do zakonu? — To jest najsmutniejsza strona naszego życia zakonnego. Rząd nie pozwalał nam zwracać na to uwagi. Jedyną osobą, która w tej sprawie decyduje, która dba o życie klasztoru — jest przeor. Nie wolno nam nawet przyjmować w klasztorze kandydatów na zakonników, dopóki nie zostanie zatwierdzony przez rząd. W jaki sposób mamy go poznać? A później tylko przeor ma prawo dawać mu nauki i dbać o jego sprawowanie. Nie jeden raz, w ciągu wielu lat, zwracaliśmy uwagę przeorowi Rejmanowi na sprawowanie Damazego i jemu podobnych... Otrzymałmyśmy odpowiedź, że to nie nasza rzecz. Te warunki czynią nas bezsilnymi wobec tego, że ludzie całkiem niegodni wstępują do naszego zakonu. Regula klasztorna wymaga, aby na przyjęcie kandydata godziła się wszystka brać klasztorna, tymczasem rząd jest jedynie tytułowy przeor. Rząd bada jedynie stopień prawomysłowości kandydata. O jego przystosowaniu do życia klasztornego decyduje jeden przeor, a właściwie nikt. I pod tym względem jest coraz gorzej, co jest straszne wobec niewielkiej liczby zakonników i kandydatów, zatwierdzonych przez rząd.

Dalej zeznawał Słaskowski, siostreniczko o Rejmana. Bywał on często w klasztorze, zna dokładnie życie klasztorne i zakonników. Niejednokrotnie, jako kuzyn przeora, świadek zwracał mu uwagę na niestosowne zachowanie się Damazego, o czym mówi całe miasto. Przeor odpowiadał wówczas, że się boi Damazego. Pewnego razu Damazy zagroził przeorowi, że by go zostawił w spokoju, gdyż „zrobi tak, że zamkną klasztor”. O Oleśkim świadek wyraża się przychylnie, sądząc, że nie kradł on pieniędzy z kasy.

Po zeznaniu Słaskowskiego Damazy prosi o pozwolenie mówienia: — Rybaka żadnego nie znamem... Byłem księdzem katolickim... Upadłem, zgrzeszyłem, lecz ze szpiegiem nie miałem żadnej styczności... Kochałem klasztor... Później chciałem klasztor opuścić... Rejman zatrzymał mnie, plakał. Zrobił mnie swym „definitorem”. Po sądzaniu mnie o stosunek ze szpiegiem, to kłamstwo...

Mówi b. głośno... Znac zdenierowanie... rozdrażnienie... Stopniowo uspokaja się.

Na obejrzeniu pieniędzy i kosztowności, znalezionych u Krzyżanowskiej przy rewizji, sąd zakończył śledztwo sądowne.

Prokurator Niedzwiedzki w mowie swej najprzód zobrazował przestępstwo, wykrycie zbrodni i ujęcie winnych, poczem podkreślił wrażenie, jakie wiadomości o tem wywarła w społeczeństwie. Kroniki — mówił — przyniosły nam wieści o innych zgola czynach oo. Paulinów. O obronie klasztoru przez ks. Kordeckiego tak poetycznie pisze Henryk Sienkiewicz. Obecnie Paulini stali się przyczyną do rozpowszechnienia o klasztorze tysiąca pikantnych, nieraz potwornych pogłosek o życiu zakonników, miedziącym z powagą świętego miejsca. Społeczeństwo wyciągnąć musi stąd wniosek: więcej surowości, pokory, przestrzeżenia reguły zakonnej — powinno obowiązują zakonników. Daremnie jeden z ostatnich świadków zeznał, że sam ojciec Paulini znacznie odchylił się od typu idealnego zakonnika, jakiego chcą mieć statuty zakonu Paulinów.

Dalej prokurator przeszedł do stwierdzenia winy każdego z podsądnych, dowodząc między innymi co do Macocha, że motywem jego zbrodni była żądza o Helenę i żądza za zrodziła się wtedy, gdy spostrzegł, że

Helena pokochała swego męża. Na Macocha żądał wymiaru najwyższej kary za zabójstwo (20 lat katorgi). Za inne przestępstwa, jak kradzież i fałszerstwa, kara powinna być zmniejszona.

Starzecwi i Olesiński powinni być ukarani za popełnione przestępstwa z całą surowością prawa. Helenie Macochowej, za wszystkie zarzucane jej przestępstwa kara może być zmniejszona o 2 stopnie, z powodu okoliczności łagodzących. To samo dotyczy Pianki, który działał pod wpływem Macocha i z powodu naiwności. Prokurator prosi o wymierzenie mu najmniejszej kary, według punktu 6-go art. 19. Pertkiewicz, Blasikiewicz i Cyganowski również zasługują na pobłażanie, więc na najmniejszych stopniach kary, przewidzianej za popełnienie przez nich przestępstwa.

Z kolei przemawiał podprokurator piotrk. sądu okręgowego, Katranowski, który silnie podkreślał, iż zabójstwo było spełnione z premedytacją. Macoch — mówił podprokurator — nadużywał zaufania przeora. Kiedy go następnie gromiono, to groził zamknięciem klasztoru. Musiano więc dać spokój, był to człowiek niebezpieczny.

Po skończeniu przemówieniu, zgromadzone w pierwszych rzędach widzów damy nagrodziły go rzesistymi oklaskami. Świadczy to o nastroju sąfi wobec pod sądnych.

W poniedziałek pierwszy przemawiał adw. Kleyna.

(Dzienniki telegraficzne).

Piotrków. (T. A. P.). Obrona Blasikiewicza dowodzi, że nie ma dość podstaw do oskarżenia pod sądnego i wyraził mniemanie, że sąd go uwierwini.

Obrona Heleny Macochowej, adw. przys. Korwin-Piotrowski, przemawiał dwie godziny. Zaznaczył on, że występuje tu dwóch oskarżycieli: naród polski i sąd. Co do pierwszego oskarżyciela to przed nim, jako polak i katolik, nie broi on pod sądne. Co zaś do drugiego, to uważa swą misję za łatwą. Niewinna jest Helena Macochowa ukrywająca przestępstwa, polegające na niezawiniadomieniu. Winnym uznania skradzionych pieniędzy i zamieszkiwania Heleny za fałszywym dokumentem jest wyłącznie Damazy, który ją do tego wciągnął. Podobnie niewinna jest Helena złożenia fałszywego podpisu, gdyż podpisywała się po ślubie nowym swym nazwiskiem. Zdaniem obrońcy, Helena powinna oddać klasztorowi wszystkie kosztowności i pieniądze, otrzymane od Damazego. Broniącą pieczętującą Cyganowskiego, Korwin-Piotrowski dowodzi, że winien on jest tylko zrobienia pieczęci urzędowej bez zachowania niezbędnych formalności.

Piotrków. (T. A. P.). Obrona Olesińskiego jest oświadczeń o kradzieży pod sądne i gotowości twierdzić Macocha, prosi sąd o uwierwinienie Olesińskiego.

Piotrków. (T. A. P.). Obrona Pertkiewicza dowodzi, że nie można wierzyć Macochowi. Wszystkie jego zeznania są kłamliwe. W klasztorze przygotowywano poważne przestępstwo, czego dowodzi wykrycie podobnych kluczy do skarbcia. Zwracając uwagę na objęcie godności przeora po o. Rejmanie przez Welońskiego i na wypowiedzenie parszywych owiec, Macocha i Starzecwskiego, mówca przypuszcza, iż ci ostatni nie chcieli się wynosić i jeździli po całym kraju pod pretekstem załatwiania swych spraw. Potrzebne im były pieniądze, gdyż przygotowywali kolosalne przestępstwo — kradzież. Rzecz ta nie jest dziełem rozumu Macocha, jest on tylko współuczestnikiem. Morderstwo popełnili on, obawiając się Waclawa. Gdy został aresztowany, w celu uporowania prawdziwości zeznań, wymyślił drobne kradzieże i oskarżył szereg osób, w tem i Pertkiewicza, który jest zupełnie niewinny. Obroncy dorozkarcza Pianki sądzi, że o ukrywaniu może być mowa wtedy tylko, gdy się wie o zbrodniarzu i miejscu zbrodni. W danym wypadku Damazy mówił o przypadkowym samobójstwie i związał oskarżonego przysięgą milczenia. Pianko nie ukrywał ani śladów zbrodni, ani zbrodniarza. Wskazawszy na poborność oskarżonego i na jego przekonanie, że ksiądz skrzywdził nie może, obrońca prosi o uwierwinienie oskarżonego.

Piotrków. (T. A. P.). W ostatnim słowie Macoch prosi naród i klasztor o przebaczenie, a sędziów o łagodny wyrok.

Helena Macochowa w namietnej mowie oskarża o wszystko Damazego i obrazowo przedstawia jak spowiadała się przed Damazem z zamiaru pozbawienia siebie życia po uwiedzeniu ją przez pewną osobistość. Damazy udzieliwszy jej odpuszczenia grzechów odwrócił myśl samobójczą, lecz sam stopniowo wciągnął ją w błąd żyłowe. Gdy uskarżała się na ciężar takiego życia Macoch radził jej iść do spowiedzi. Damazy popełnił zabójstwo nie z miłości a z innych nie wyjaśnionych przyczyn. Dziś, w czwartek sąd sformuluje pytania oskarżenia.

O Górę Zamkową.

Naród nasz nazwano „rasą samobójczą”; niestety, bardziej trafnego określenia trudno było wymyśleć. Przyszłość ludzkości, rozwój i postęp winny opierać się na tradycji, na tych granitowych podstavach, jakie położyły wieki i tysiąclecia ubiegłe. Burzyć przeszłość, to znaczy podkopywać fundamenty

podcinać korzenie u drzewa. Tylko ten naród, który posiada przeszłość, który na tradycji opiera gmach swej kultury, swego bytu narodowego, może śmiało patrzeć w przyszłość — żadna nawałnica gmachu tego nie obali. Burzyć tradycję — to znaczy popchnąć samobójstwo, to znaczy sobie i narodowi swemu z pod stóp wyrwać tę naturalną podstawę, na której opiera się byt jego materialny i duchowy, jego przeszłość.

Obok religii — kult przeszłości, to najpiękniejsze, najwznioślejsze uczucie, jakie wydała ludzkość. Kult ten nie jest właściwością tylko naszej rasy aryjskiej, spotykamy go niemal u wszystkich narodów, z wyjątkiem najdzikszych, stojących na najniższym szczeblu rozwoju umysłowego. Bardzo często kult przeszłości z kultem religijnym tak ściśle są połączone, tak w jedną całość stopione, że trudno odnieść granicę.

Jak każdy inny, tak kult przeszłości posiada swą stronę wewnętrzną, moralną, oraz zewnętrzną, która wyraża się przedewszystkiem w poszanowaniu świętych zabytków przeszłości. Potrzeba konserwacji tych zabytków uznana została przez wszystkie cywilizowane społeczeństwa. Ustanowiono specjalne organa urzędowe, które czuwają nad całością pamiętek narodowych, liczne towarzystwa naukowe skutecznie je popierają. W szkołach wspaniałym dziełem poszanowanie dla zabytków ojczyzny, pisma i broszury, rozdawane darmo w setkach tysięcy egzemplarzy, popularyzują wśród najszerszych warstw ideę konserwacji, a wszelki objaw wandalizmu karany jest surowo jako przestępstwo.

Inaczej zgola dzieje się u nas. Burze dziejowe zmiotły z powierzchni kraju naszego najpiękniejsze pomniki jego wspaniałej, wielowiekowej przeszłości. Pozostały nieliczne szczątki tylko i to z dniem każdym tonieją. Nie posiadamy urzędowych organów opieki nad zabytkami, idea konserwacji jest nieznaną szerszym warstwom i zgola nie popularna. Prasa, zajęta arcyważną dla nas zwłaszcza, kwestją obcinania chińskich warkoczów, niechętnie udziela swych pochlebnych szpalt; podjęte głosy, które od czasu do czasu odzywają się w obronie świętych zabytków naszych, pozostają przysłowiowym głosem wołającego na puszczy.

Przed kilku tygodniami przedostała się do pism naszych lakoniczna wiadomość, że miasto, zamierza budować rezerwar dla wodociągów na Górze Zamkowej. Czem jest Góra Zamkowa — Akropolis wileński — dla naszego kraju, nie stwy wyszczególnić — nawet tu proszę czytać, otażając sędziwie jej czoło wieńcem przepięknych podań i legend.

Oburzenie i zaniepokojenie, jakie wywołała wiadomość powyższa, jest zrozumiałe i uzasadnione, to też inżynier miejski, p. Szenfeld, uważał za stosowne w liście otwartym do „Kurjera Lit.” wytłomaczyć nam, że nie chodzi bynajmniej o budowę wieży cisnień, lecz o rezerwar, który znajdować się będzie we wnętrzu góry, a więc wygląda góry nie zmieni. To znaczy, — nie kijem go, lecz palką. O ile wieża cisnień zeszpeciłaby wygląd góry, byłaby jednak mniej szkodliwa, gdyż o każdej porze mogłaby być usunięta. Wgłębiając się w lono góry, nie obojędnie się bez uszkodzenia konstrukcji podziemnych (które znajdują się tam niewątpliwie, zaprzeczając temu może ten tylko, kto absolutnie nie zna średnio-wiecznego budownictwa), oraz fundamentów. Zresztą na samym zbiorniku sprawa się nie kończy, gdyż trzeba przeprowadzić ruru doprowadzające i odprowadzające wodę — to znaczy rozkopać całą górę. Ponadto zarówno rury, jak i sam zbiornik, wymagają dość częstych reperacji, co również chyba ku upiększeniu i wzmocnieniu góry służyć nie będzie.

Zeby nawet wszystkie powyższe przypuszczenia były mylne, to i tak Góra Zamkowej do żadnych celów technicznych używać nie wolno, gdyż byłaby to wołająca o pomstę profanacja. Można kościół oświetlać elektrycznością, ale baterii elektrycznej nie stawia się — na oltarz.

Rzecz zadziwiająca, przecie znamy miasta, położone wśród szczyrej równiny, które jednak posiadają doskonałe wodociągi, tymczasem w Wilnie, otoczonem łańcuchem wzgórz, niema jakoby innego miejsca na zbiornik — jak właśnie na Górze Zamkowej!

Zresztą panom inżynierom nie dziwi się wcale, większość ich działań pod wpływem jakichś niewiadomej, instyktownej, nieważkiej względem wszystkiego, co jest pieknym, co jest tradycją; jeżeli budują koleje lub tramwaje elektryczne, to obowiązkiem burzyły muszą kilka pamiętkowych, starych dworców i przynajmniej jeden kościół. Jeżeli robi się wodociągi, to z różnych przemądrych kombinacji wynika, iż zbiornika nigdzie indziej umieścić nie można, jak tylko na Górze Zamkowej.

Jak wiemy z pism, nasze Towarzystwo Przyjaciół Nauk zwracało

Charakterystycznym jest, że ta cytata biblijna u nas wcale nie stała się przysłowiem. W piśmiennictwie innych narodów: niemieckim, angielskim, francuskim, niemieckim radko napotykaną ten zwrot, w mowie potocznej prawie nie używano.

W koncercie, oprócz Pierewozkina, wzmą udział pp. Rommówna, art. teatru polskiego, znany kwartet od Żorża i in. artyści.

Koncert ten organizują pp. Józef Wolski i Klott.

P. Pierewozkin udaje się na dalsze kształcenie w śpiewie do Warszawy.

Wieczór artystyczny „Tezca” na rzecz Tow. ochrony kobiet odbędzie się dnia 6 (19) marca w saloonach klubu Kolejowego. Program wieczoru zapowiada się bardzo interesujący i pod względem artystycznym obfitować będzie w cały szereg miłych atrakcji i niespodzianek.

W atrakcjach w przyległym saloonie oczekiwaniem, ciesząc się stałem powodem, loteria fantowa, do której dotąd wpłynęło już sporo ładnych fantów i ofiar pieniężnych, a mianowicie nadeszła: zarząd Tow. „Powszechność i Praca” 100 fantów; z fabryki p. Stolle „Niemen” 80 fantów; p. Z. Missuna 3 f., p. Maria Tupalska 5 f.; p. Pimienoff 10 rb.; dziekan ludzki ks. Szkop 10 rb. Komitet organizacyjny wieczoru najuprzejmiej prosi o łaskawe nadsyłanie fantów i ofiar pieniężnych pod adresem wiceprezesa Towarzystwa p. Bronisławy Moraczewskiej (Wileńska Nr. 12 m. 1). Bilety na wieczór „Tezca” nabywać można w księgarni p. W. Makowskiego i u gospodyni i gospodarzy wieczoru, których lista wkrótce będzie ogłoszona.

Z ŻYCIA LITEWSKIEGO.

— Pozbawienie debitu. Z rozkazu głównego komitetu cenzury odebrano debity w Rosji tygodnikowi „Litwa”, wydanemu w Chicago od r. 1892.

Z ŻYCIA ROSYJSKIEGO.

— Kampanja wyborcza do IV Dumy. „Wileński Wiestnik” dowiaduje się, że z inicjatywy rosyjskiego Towarzystwa „Krestjanin” ma się wkrótce odbyć walne zebranie przedstawicieli wszystkich organizacji rosyjskich w Wilnie, celem wzajemnego zbliżenia się i zjednoczenia wobec zbliżającej się kampanji wyborczej.

Jak się zdaje, nacjonalści wileńscy zamierzają zmonopolizować w swem reku całą kampanję wyborczą w Wilnie; jak wiadomo, z podobnymi zamiarami nie kryją się również wszelkie bractwa i duchowieństwo prawosławne.

S A D Y.

— Sprawa ks. Sperskiego i ks. Sawickiego. Wczoraj wileńska izba sądowa sprawę księży Sperskiego i Sawickiego odczytała z powodu niestosownego składu sądu. Przewodniczący zakomunikował, że sprawa będzie najprawdopodobniej przeniesiona na kadencję wyjazdową w Białymostku.

R O Z N E.

— Na Wilj. Rzekę ruszyła już od dwóch dni i obecnie nawet się oczyściła z większej kry. Dotychczas przybrór wody jest nieznaczny.

Ruszenie kry poważnie zagrożiło owej stalowej restauracji „Pływająca”, kra bowiem całkiem bezceremonialnie poszarpała ją z boków i ruszyła z miejsca. To też dla zabezpieczenia całej budowli wzięto ją na liny, wicie i t. p.

— Wypuszczeni za kaucją. We włościwym czasie pisaliśmy, że rewizja prawosław. składu djęczajalnego wykryła nadużycia i brak w kasie 80 tys. rubli, skutkiem czego duchowny Hapanowicz został usunięty ze stanowiska, a trzech oficjalistów składu: Polakow, Jakowlew i Golding, jako oskarżeni o udział w nadużyciach — osadzeni w więzieniu gubernjalnym.

Niedawno został wypuszczony z więzienia za kaucją 10 tys. rubli Golding, a przed dwoma dniami uwolniono Polakowa, po złożeniu 5 tys. rubli tytułem kaucji.

— Sprostowanie. Jak się okazuje, zostaliśmy wprowadzeni w błąd co do wypuszczenia na swobodę inż. Mozejki. Przechyba on w więzieniu i stara się o załatwienie swych najpilniejszych spraw domowych i służbowych.

— Z braku pracy. Około 3 godziny w nocy na 23 lutego na brzegu Wilji, koło kościoła św. Jakoba niemający stałego mieszkania Jan Ciszewicz, 32 lat, w celu samobójstwa wrzucił 15 kop. esencji octowej. Stójkowy odwoził go do cyrkułu, dokąd wzwano karetkę Pogotowia.

— Ciskiewicz w tych dniach przyjechał z Mińska poszukując zajęcia, ale takowego nie znalazł i zdecydował się zakończyć życie samobójstwem. Życiu jego grozi niebezpieczeństwo.

— Pogotowie ratunkowe wczoraj było czynne w 10 wypadkach, w taj liczbie 2 wyjazdów na miasto i 8 opatrunków na stacji Pogotowia.

— Przyjechał do Wilna: (Hotel Bristol): niem. pod. Jan Lemberg, ob. Augustyn Krzywicki, niem. pod. Erazm Piliński, ob. Teodor Kostecki, ob. Hipolit Palikowski, ob. Dymitr Bodysko, mek. Jakób Zalkind, ob. Ignacy Wasilewski, ob. Jan Kulikowski, ob. Eugenjusz Pulian.

(Hotel Europejski): ob. Józef Plaszczyński, ob. Zygmuntostwo Kossakowsky, ob. Tomasz Zan, ob. Edward Szabuniewicz, ob. Antonina Czulkowa, austr. pod. Olga Weisowa, inż. Jan Paweł Kolitz, ob. Aleksander Stomata, rolm. Eugenjusz Upiński, prow. Hugon-Wienizysław Tymński, wirt. pod. Adolf Boudier, ob. Wienizysław Witeza, ob. Józef Poklewski-Kozielewicz, ob. Antoni Komar, ob. Leopold Janowicz, inż. Kalikst Czerniewski.

(Hotel St. Georges): ob. Aleksander Lubański, ks. Bohdan Zagiel, ob. Tadeusz Baranowicz, ob. Józef Korybut-Daszkiewicz, ob. Andrzej Lanster, ob. Andrzej Kopyłowski.

(Hotel Sokolowskiego): ob. Jan Wejchert, ob. Aleksander Ablanowicz, ob. Witold Kossobucki, ob. Dyonizy Wróblewski.

(Hotel Nizkowskiego): ob. Edward Godlewski, pr. pod. Karol Stejzer, ks. Alfons Pietruski, ob. Jan Holszański, ob. Adela Holszańska.

PROWIDCJA.

M I Ń S K.

Teatr polski. Dziś, we czwartek artyści wileńscy dają nader wesołą, lecz zupełnie drastycznej wszelkiej pozbawioną sztukę p. t.: „Beben”, ciesząc się ogromnym powodzeniem na scenach europejskich.

Jutro, w piątek trzeciej i ostatniej przedstawienie „Cienna plama”.

Teatr estrady koncertowej. Firma W. Makowskiego zapowiada w d. 14 (17) marca r. b. występ śpiewaczki p. Dulkiewiczowej z niezwykłą precyzją odtwarzającej romanse cygańskie.

W dn. 7 (20) kwietnia odbędzie się koncert Wialewowej.

Kursy okręgowe rolnicze. Dn. 18 lut. (2 marca) w lokalu stacji doświadczalnej błotnej, w obecności przedstawicieli władz administracyjnych i ziemskich, rozpoczęły się wykłady kultury łak i uprawy roślin pastewnych. Wykłady zorganizował specjalista z departamentu rolnictwa, p. Czornyj.

Na kursy zapisało się 36 osób.

Tow. Wzaj. ubezpieczeń rolnych. We wzmiance o operacjach rzeczono T-wa, omyłkowo zaznaczono, że dywidenda wyniesie „mniej niż 8 proc.”, gdy tymczasem powinno być: „nie mniej, niż 8 proc.”.

Dom mjejski. Ze strony komisji budowlanej dowiadujemy się, że ostatecznie zdecydowano ogłosić rodzaj konkursu, wszakże w określonym gronie firm budowlanych, zaproszonych ze stron różnych (z Petersburga, Rygi, Warszawy etc.). Wyroczony projekt zostanie nagrodzony od zapłaty za opracowanie projektu, jaką otrzymają wszystkie zaproszone firmy.

W porządku. Rewizja, jaka niedawno odbyła się w łazniach p. Pławskiego, nie znalazła, jak twierdzi dr Kleki (Jeden z uczestników komisji sanitarno-technicznej, delegowanej do zrewidowania łazni), żadnych uchybień czy nieporządków.

Nacza, pow. lidzki. „Viltis” donosi, że w niedziele 13 (25) b. m. parafianie polacy nie pozwolili na odczytanie w kościele E-wangieli św. w jez. litewskim. Litwini sporządzili trzeci z rzędu protokół.

Szawle. Na kadencji w Szawle (izba sądowej wileńskiej w d. 28 lut. 12) marcu) bieżącej rozpoznawana sprawa ks. Stanisława Pulnisa, wikariusza w Konstanzynowa w pow. rosienskim, oskarżonego z 2 p. 103 art. o obrazę Majestatu. Broni mec. Tadeusz Wróblewski z Wilna.

Homeł. Z rozporządzenia administracji zostali aresztowani na 3 mies. czeczy drukarni Milajewa, w której drukuje się nacjonalistyczne „Gomelskoje Słowo”. Działalność wzniesła skutkiem nieporozumienia. Młodzieńcy, a właścicielem drukarni, chociaż bezrobocia nie było.

Dyeburg. Wkrótce przyjeżdża tu operetka polska. Przedstawienie odbywać się będą w teatrze kol. żel. rysko-ortowskiej.

Mohylew. D. 14 (17) b. m. odbędzie się w sali Klubu Polskiego o godz. 5 wieczorem walne zgromadzenie członków T-wa Oswały i Dobroczyńców.

Porządek dzienny obejmuje: 1) wybory przewodniczącego i sekretarza zgromadzenia; 2) przyjęcie nowych członków; 3) sprawozdanie z działalności zarządu T-wa w r. 1911; 4) preliminarz dochodów i wydatków T-wa w r. 1912 i 5) wnioski członków.

Zebranie to, jako zwolane w potwórnym terminie dochodzi do skutku i uchwały jego są prawomocne bez względu na ilość obecnych członków.

Na miejsce p. Wasinowicza, który opuścił miejsce reagenta w naszym mieście, mianowany został p. Suszczyński, dotychczasowy członek sądu okręgowego łutejskiego.

D. 17 lut. (1 marca) powiolił się we własnym mieszkaniu, L. Stankiewicz, wieku 33 lat.

Sprostowanie. Jak się okazuje, zostaliśmy wprowadzeni w błąd co do wypuszczenia na swobodę inż. Mozejki. Przechyba on w więzieniu i stara się o załatwienie swych najpilniejszych spraw domowych i służbowych.

Z braku pracy. Około 3 godziny w nocy na 23 lutego na brzegu Wilji, koło kościoła św. Jakoba niemający stałego mieszkania Jan Ciszewicz, 32 lat, w celu samobójstwa wrzucił 15 kop. esencji octowej. Stójkowy odwoził go do cyrkułu, dokąd wzwano karetkę Pogotowia.

Ciskiewicz w tych dniach przyjechał z Mińska poszukując zajęcia, ale takowego nie znalazł i zdecydował się zakończyć życie samobójstwem. Życiu jego grozi niebezpieczeństwo.

Pogotowie ratunkowe wczoraj było czynne w 10 wypadkach, w taj liczbie 2 wyjazdów na miasto i 8 opatrunków na stacji Pogotowia.

Z Rosji.

Wypadek z wysoko postawioną osobistością. W poniedziałek w godzinach południowych na prospektie Kamiennoostrowskim w Petersburgu miało miejsce zajście, w którym jechal samochodem, w którym jechał bardzo wysoko postawiona osobistość, a konwojem żołnierzy garnizonu siostroreckiego, którzy wzięli pieniądze w sumie 22 tysięcy rb. dla garnizonu. W oczekiwaniu na wydanie pieniędzy żołnierze dobrał podbili i w takim stanie w liczbie 6 wraclali z Petersburga. Po drodze żołnierze energicznie pokrywali podjeżdżając na bliższą odległość samochodem i powozem. Jedną z kobiet, która nieostrożnie zbliżyła się do konwoju; otrzymała uderzenie w twarz. Na ulicy Miljonnej żołnierze spozstrzegli szybko pedżący samochód. W odległości 15 sażni dowodzący konwojem podoficer dał znak zsoferowi, aby motor wstrzymał. Zsofer biegu zwolnił, ale jechał dalej. Rozległa się komenda i lufy karabinów skierowały się wprost na samochód. Zsofer motor wstrzymał. Żołnierze otoczyli samochód z orydarnami wymusłami, a jeden z nich osadzonym bagnetem wybił okno w samochodzie. Nastąpiło zamieszanie. Z samochodu wyskoczyli dwóch panów w ubraniu cywilnym, jeden z nich był osobą bardzo wysoko postawioną. Równocześnie krzyknął na żołnierzy zsofer samochodu podporucznik gwardji pułku Preobrazzeńskiego, ks. Szyrkiński-Szachtatow, który na mundur miał narzucony kostium zsofera. Zainteresowany zajęciem zaczął gromadzić się tłum widzów. Samochód szybko pomknął dalej. Na rozkaz konwoj ruszył w dalszą drogę. O zajściu natychmiast zawiadomiono policję i główne dowództwo. Z rozporządzenia komendanta i dworzec kolejowy nadmorski wjechał oddział pawłowski pułku gwardji, gdzie aresztowano żołnierzy. O zajściu zawiadomiono prezesa Rady ministrów i ministra spraw wewnętrznych.

Echa defraudacji. Na mocy rozkazu Najwyższego dysjonowany generał-jejtant Tomaszewicz, który skradł 22 tysiące rubli z kas towarzystwa opieki nad dziećmi ofiar rewolucji, pozbawiony został prawa noszenia munduru.

Uniwersytet kazański w nędzy. Docenci prywatni uniwersytetu kazańskiego nie otrzymali dotychczas pensji za minione półrocze. Sytuacja jest krytyczna, gdyż w d. 29 lutego zamknięte zostaną wszystkie katedry.

Wiadomości polityczne.

Prezes Koła polskiego. Do Lwowa nadeszła wiadomość telegraficzna, że dr. Leo Wybrany został na prezesa Koła polskiego 53 głosami. Pustych kartek okazało się 12, z których 10 przypadła na posłów demokratyczno-narodowych.

W sejmie fińlandzkim. Pierwsze ogólne zebranie sejm fińlandzkiego dla wyboru prezydium odbyło się w sobotę dn. 18 bm. (2 marca). Przewodniczył Leo Melchelin, najstarszy wiekiem poseł sejm. Wybrano ponownie dawne prezydium sejm w Swinhuwedem, jako marszałkiem sejm na czele. Socjalna demokracja złożyła 63 białe kartki. Zająwszy miejsce prezydjalne, nowy marszałek powitał sejm mową, w której według „Rieczy”, oświadczył o następująco: Od czasu, jak pozęgnaliśmy się, wiele dokonano się takiego, co zdolne było wzburzyć nasze umysły. Byliśmy świadkami, jak ograniczono wolność obywateli i ich prawa, jak wydawano ukazy i przepisy, obrażające nasze prawo do ustawodawstwa. I to jeszcze nie wszystko: na porządku dziennym jest projekt rozczłonkowania naszego kraju i naszego narodu. Trudno zrozumieć co przez to ma się na celu, lecz w każdym razie obowiązkiem narodu fińskiego jest nie ulegać temu burzeniu jego autonomji politycznej. Kraj nasz i naród nasz stanowią jedność i mamy prawo rozwoju jako naród i egzystowania pod ochroną naszych własnych praw. Ochrona tego prawa jest obowiązkiem zarówno obywateli, jak i sejm Finlandji. „Now. Wrem.”, straszającą tę mowę, nazywa Swinhuwę czynnym rewolucjonistą i zaznacza, że według fińlandzkiej ustawy sejmowej fińlandzkiej obowiązani są ulegać zasadniczym prawom państwa.

Na prezesa frakcji socjalno-demokratycznej wybrano posła Manner, który w sejsji ubiegłej nie uczestniczył w posiedzeniach, odsiadując karę za obrazę Majestatu.

Monopol naftowy w Niemczech. Wychodząca w Wiedniu „Verkehrers - Correspondenz” donosiła przed dwoma tygodniami, że rząd niemiecki ma zamiar zaprowadzić państwowy monopol nafty w całej Rzeszy niemieckiej. Początkowo zjawilo się parę zaprzeczeń tej wiadomości, obecnie zaś „Neue Preussische Correspondenz” twierdzi, że rząd robi już przygotowania w celu wniesienia odpowiedniej ustawy do parlamentu.

Socjalści wloscy. W partji socjalistycznej we Włoszech wynikły groźne dla tej organizacji nieporozumienia na tle wojny trypolitańskiej. Jedną część członków popiera ideę aneksji, inną znow jest temo stanowczo przeciwna. Wielu z wybitniejszych działaczy wystąpiło z partji.

WOJNA.

(T. A. P.)

Konstantynopol. Rząd turecki prosił bank otomański o nowy zwana miliona funtów.

Ze zjazdu dziennikarzy polskich. Na odbytym w Krakowie zjeździe dziennikarzy krakowskich i zamiejscowych uchwalaono w roku 1913 obchodzić 250-letni jubileusz prasy polskiej, wywodzący się z prasy polskiej, wywodzący się z swiata dziennikarskiego we wszechświatowskich zjazdach, wbrew postanowieniom związku.

Szpiegostwo w Galicji. We wtorek we Lwowie zapadł wyrok w głosnej sprawie Weismanów i Sp. o szpiegostwo. Wszyscy podsadni skazani zostali na więzienie od 4 do 8 miesięcy.

Rak niemiecki. Obywatela Zablocka wykpiął od nieme Hoffmana dobra ryckie Dubsko pod Strzelnem w W. Ks. Poznańskim. Dubsko obejmuje 1,400 morgów, za które zapłacono 650 tysięcy marek.

Konstantynopol. Do Syrii i Palestyny komenderowano 700 wózków.
Rzym. Rada ministrów uchwała proponować królowi mianowanie admirała Farovelli dowódcą, zjednoczonych włoskich sił morskich.
Konstantynopol. Urzędowo zabroniono okrętom handlowym przepływać śródmieście przez Dardanellę aż do zakończenia wojny.
Rzym. W ostatniej walce pod Deram włosi stracili w zabitych 8 oficerów i 52 żołnierzy. Ranionych zostało 15 oficerów, 164 żołnierzy.
Konstantynopol. Agencja Otomańska zaprzecza pogłoskom, jakoby rada ministrów rozważała pokojowe propozycje mocarstw i uznała możliwe zawarcie pokoju na warunkach zachowania zwierzchnictwa Turcji nad jedną prowincją w Afryce i duchownej władzy kalifa w obydwoh. Rząd otomański przeciwnie, postanowił bronić nieustraszonej praw Turcji w Trypolitanii i Cyrenajce.
Rzym. W Trypolisie rozpoczęły się walki balonów, przystosowanych do rzucaania bomb.

Republika Chińska.

(T. A. P.)
Pekin. W stolicy spokój. Podobno rozruchy na prowincji rozszerzają się. Wojska Szeńska dotarły do Tanchen. Wobec niemożności podróży do Nankinu niektórzy członkowie nankińskiego komitetu jecha do Pekinu w celu rokowań co do zorganizowania rządu czasowego.
Bankok. Znalaziono dokumenty, stwierdzające charakter rewolucyjny wykrętego spisku nie tylko w armii, lecz i flocie.
Mukden. W zarządzie general-gubernatora daje się odczuwać dotkliwy brak pieniędzy. Niektóre instytucje zamieszkiwały czynności. Czołowiek telegraficzny doniósł Juanszajkowi, że sytuacja jest poważna, że grozi zupełna dezorganizacja. W związku z buntem wojskowym w Pekinie związek „Nieustraszonej“ deleguje emisariuszów do Pekinu i na południe w celu przeciwdziałania agitacji republikańskiej. Gubernator Gyrnu podał się do dymisji.
Charbin. Około stacji Duicinszań przelano do pociągu pocztowo-pasażerskiego.
Bankok. W Cinczane zbuntowały się stare wojska, które rabują miasto. Działania europejska zabezpieczona.
Cyngkar. Gubernatorowi polecono wznowić rokowania z mongolami i skłonić ich do zrzeczenia się niezależności.
Pekin. Do Nankinu udało się 3 delegatów południowych i dwóch pełnomocników Juanszajki dla osobistego porozumienia się z nankińskim zgromadzeniem doradczym w sprawie ostatnich zajęć na północy i niemożności wyjazdu Juanszajki do Nankinu.
 Pomimo całkowitego spokoju handlu w stolicy zamart.

PARLAMENT.

POSIEDZENIE RADY PAŃSTWA z dnia 22 b. m. (6 marca).
(T. A. P.)
 Przewodniczy Akimow. Obrady w dalszym ciągu toczą się nad projektem specjalnej komisji reformy sądu miejscowego.
 Przyjęto w redakcji komisji artykuły 6-15 oraz ustanowiono tryb wyborów członków i prezydium, oraz skład tych sądów i wysokość pensji sędziów i prezesa. Poprawki Lewickiego, Naryszkina i hr. Olszewskiego odrzucono. W obronie poprawek dwukrotnie wystąpił ks. Łobanow-Rostowski, przeciwko oświadczyli się ministrowie sprawiedliwości i referent Neudhardt i prezes komisji Manuchin. Po przerwie rozważano artykuły 16-24 projektu sądu gminnego, omawiającego tryb prowadzenia praw przyciem wniósł szereg poprawek, a pomiędzy innymi Stiszińskiego, który proponował wnieście paragrafu proponującego obowiązkowe prowadzenie procedury sądowej w języku rosyjskim w sądach gminnych. Przeciwnie poprosił o usunięcie z projektu minister sprawiedliwości dowodząc, że w istocie rzeczy zbyteczna, a na psychologicznie szkodliwa gdyż dawałaby artykuł 3 praw zasadniczych za tym samym sposobem posługiwania się w sądach gminnych językiem rodzimym. Minister zauważył, że żyjemy w takich czasach, gdy sprawy narodowościowe przybierają charakter chorobliwy. Praktyka sądowa wykazała, że w ostatnich czasach co miesiąc częściej zdarzają się w sądach gminnych i posługiwania się językiem państwowym. (W strzeszeniu Agencji Telegraficznej) odpowiedź ministra sprawiedliwości Stiszińskiego jest jawna sprzeczność. Przewodniczy przyjął art. 16-24 w redakcji komisji.
 Następnego posiedzenia w czwartek.

POSIEDZENIE DUMY PAŃSTWOWEJ z dnia 22 b. m. (6 marca).

(T. A. P.)
 Przewodniczy ks. Wolkonskij. Toczą się dalsze obrady nad projektem odwołania Chelmszczyzny.

Czyhaezewa, aby rozważano wspólnie wszystkie artykuły, dotyczące szkół, wykładów, języka wykładów i t. p.
 w gub. chelmskiej. Przeciwnie wnioskowi występował Parczewski i Dymsha, domagający się, by odmiennie rozważano sprawę szkół prywatnych.
 Gulkin (bezp.) opowiada się przeciw artykułowi, który przewidywał wykład wszystkich przedmiotów w szkołach ludowych w języku rosyjskim, uważając, iż artykuł ten ma na celu przymusową rusyfikację ludności.
 Szczekow (praw.) dowodzi, że można pozwolić na nauczanie w języku miejscowym tylko pod surową kontrolą w szkołach prywatnych bez praw państwowych. Absolutny zakaz wykładu w języku polskim wpłynąłby na rozwój szkół tajnych, niedostępnych dla kontroli.
 Parczewski. Przyrodzone dążenie ludności do kształcenia się w języku ojczystym, będące najświetniejszym prawem, gwałtownie jest przez komisję, która pozbawia polaków nawet tych niepełnych praw, jakie otrzymali w r. 1905. Wszystkie wnioski komisji są nie tylko wprost sprzeczne z manifestem 17 (30) października, ale nawet z gub. ukazem „Najwyższym“ z r. 1904.
 Kowalewski (paźdz.) w imieniu grupy październikowców składa wniosek kompromisowy w sprawie szkolnictwa w gub. chelmskiej. Wniosek ten opiewa, że w szkolnictwie rządowym i prywatnym przyszłej gubernii chelmskiej powinny zachować moc wszystkie prawa, wydane ostatnimi laty, ponieważ wyodrębnienie Chelmszczyzny nie powinno pozbawiać ludności danych jej już praw. Proponując usunąć ograniczające punkty art. 11, autorzy wniosku sądzą, że dalsze zwiększanie wpływu rosyjskiego w gub. chelmskiej powinno być osiągnięte drogą kulturalnej pracy ministerstwa oświaty i Synodu. W tym celu trzeba stworzyć potrzebną ilość szkół początkowych i średnich.
 Swięcicki podkreśla, że niepodobna wprowadzić ustroju prawnego w drodze bezprawia, nie można prawem podtrzymać zgubne zasady własni narodowościowej i religijnej.
 Wiceminister oświaty, br. Taube, zaznacza, że ze strony formalnej niema przeszkód do uzależnienia szkolnictwa w Chelmszczyźnie od kijowskiego okręgu naukowego. Wprowadzenie w kraju porządków szkolnych, panujących w całej Rosji, jest logicznie konieczne dla wszystkich, kto podziela zasadniczą myśl projektu włączenia Chelmszczyzny do pozostałej Rosji. Przesada są obawy o to, że ludność polska będzie pozbawiona wykładów języka polskiego lub litewskiego w prywatnych zakładach naukowych. Dość przypomnieć rozważony już w Radzie Państwa projekt o szkole początkowej z artykułami, dającymi możliwość wykładania w językach miejscowych dla obcoplemieńców. Rozważany artykuł trzeba uchwalić w redakcji rządowej.
 Dymsha upatruje w projektowanych ograniczeniach szkolnictwa zamachy na prawa zasadnicze. Bezpodstawne są również projektowane artykuły ze stanowiska ideowego; zasada równości wszystkich obywateli wobec prawa jest pierwszym warunkiem mocy władzy państwowej. Należy się dziwić wice-ministrowi oświaty, który uznał za możliwe uzależnienie szkolnictwa w Chelmszczyźnie od okręgu kijowskiego. Wiceminister jakgdyby nie rozumie, że szkoły miejscowe i niższe można wychować faktycznie tylko pod bliskim nadzorem. Urzeczywistnienie artykułów projektowanych nie tylko stworzy bezprawia w sferze nauczania polskiej ludności, ale doprowadzi do zupełnego zaniechania wszelkiej oświaty w Chelmszczyźnie.
 Bp. Eulogiusz. Szkoła rosyjska w Królestwie Polskim jest podstawą kultury rosyjskiej i państwowości. Jeśli w Chelmszczyźnie pozostały jeszcze resztki rosyjskości, to dzięki szkole rosyjskiej, która trzeba tam utrzymać.
 Masłennikow (post.) i hr. Uwarow (post.) popierają poprawkę postępowców o usunięciu z projektu artykułu o uzależnieniu szkolnictwa chelmskiego od okręgu kijowskiego.
 Rodiczew (k. d.) oświadcza, że obywatel rosyjski nie może pozwolić, aby oświata ludu rosyjskiego była oparta na ciemności drugiej narodowości. Oświata rosyjska wcale nie polega na tem, aby niszczyć inną oświatę. Jeśli pragniecie dla swoich oświaty, to walczcie o wolność myśli ludzkiej i o wolność nauczania. Materiałowe znaczenie projektu jest drobne, ale za to moralne — wielkie, gdyż maluje wasze uczucie poszanowania prawa słowiańskiego. Słowianie wypisujący na swym sztandarze braterstwo z słowianami, poważanie człowieka, poważanie brata słowianina, nie mogą głosować za tem prawem nienawiści i pogardy oświaty.
 Zawitsa zaznacza, że nie można zdusić dążności do uczenia dzieci w języku ojczystym.
 Babiański (k. d.). Projekt, ograniczający wolność wykładu w języku ojczystym powinien być odrzucony, jako czynnik wzniesienia nienawiści.

Ks. Maciejewicz oświadcza, że lud polski, pomimo wszelkiej przesławiania, nigdy się nie wyrzeknie uczucia się języka ojczystego, podobnie jak się nie wyrzeknie religii. Będzie się uczył potajmniej, wytykając wszystkie swe siły i środki.
 Referent **Czyhaezewa** nie oponuje przeciw poprawce Kowalewskiego, sądząc, że istnienie szkoły rosyjskiej w Chelmszczyźnie jest tam dostateczną rekwizycją sprawy rosyjskiej.
 W głosowaniu artykuły o uzależnieniu szkół ministerjalnych w gub. chelmskiej od kuratora kijowskiego okręgu nauk uchwalono 158 gł. przeciw 128.
 Poprawkę Kowalewskiego o usunięciu punktów ograniczających uchwalono widoczną większością przeciw głosom prawicy i nacjonalistów.
 Dalej uchwalono wniosek Czyhaezewa, aby rozważano wspólnie wszystkie artykuły, dotyczące instytucji sądowych, sprawy używania języka miejscowego w aktach sądowych i t. p.
 Wice-minister sprawiedliwości **Wierowkin**, występuje przeciw wnioskowi komisji o pozwoleniu używania w sądach pokoju i gminnych języka miejscowego, uważając, iż byłoby to niekonsekwencją w akcie prawodawczym, którego celem jest stopniowe zlanie gub. chelmskiej z rdzenną Rosją i ochrona ludności miejscowej od wynarodowienia. Również rząd uważa za niepożądane, albo przynajmniej za przedwczesne wprowadzanie obecnie w Chelmszczyźnie sądu przysięgłych. Sprawa wprowadzania tego sądu w kraju „Prywiłińskim“ dwukrotnie była w dyskusji i dwukrotnie decydowana negatywnie. Przyczyną takiej decyzji jest istnienie i teraz. Jest to nader wrogi stosunek miejscowej ludności polskiej do rosyjskiej na tle różnicy religijnej, dochodzącej do zupełnej nieolerancji. Wogóle wzajemne stosunki w kraju pomiędzy różnymi narodowościami doszły do niezmiernego zaostrzenia wskutek własni religijnej oraz przyczyn ekonomicznych, bodaj niepodobna w takich warunkach oczekiwać bezstronnego sądenia spraw przez przysięgłych. Ponadto w razie wprowadzenia w Chelmszczyźnie sądu przysięgłych, ludność rosyjska straciłaby przywilej, z którego teraz tam korzysta, a mianowicie prawo sądenia się w sądzie rosyjskim, wskutek swego składu, ochraniającego interesy państwowości rosyjskiej.
 Szczekow uważa kalendarz za narzędzie polonizacji i żąda wprowadzenia w gub. chelmskiej tylko kalendarza starego stylu.
 Parczewski, dowodząc ważności w interesie sprawiedliwości zachowania w sądach gminnych języka miejscowego, a więc polskiego, opowiada się również za sądem przysięgłych.
 Taniowski (praw.) jest za wprowadzeniem kalendarza wschodniego i przeciw sądowi przysięgłych.
 Masłennikow. Obecnie ludność Królestwa Polskiego zachowuje się zupełnie spokojnie i zapomniała o walce religijnej, którą jej sztucznie narzucają. Dalej mowa stwierdza, że polacy nie żywią nienawiści do żydów i oświadcza, że postępowe będą głosowali za sądem przysięgłych i przeciw ograniczeniom językowym w sądzie.
 Bp. Eulogiusz popiera wniosek Szczekowa o wprowadzeniu kalendarza wschodniego i przemawia przeciw sądowi przysięgłych, jako przedwczesnemu.
 Dymsha uważa dowodzenia wice-ministra przeciw dopuszczeniu języka miejscowego w sądach i przeciw sądowi przysięgłych za niezasługujące na uwagę i zarazem opowiada się przeciw temu, aby określenie miejscowości, w których pozwala się na używanie języka miejscowego, zależało od ministra sprawiedliwości.
 W głosowaniu wszystkie artykuły o instytucjach sądowych w gub. chelmskiej uchwalono w redakcji komisji. Wszystkie poprawki odrzucono.

pochlonecia władzy podległych mu organów przez władze ministra. Omawiając projekt ministra przygotowywania zagranicą do profesury adeptyw według myśli rządu zaznacza, że jest to cofnięcie się o sto lat wstecz.
 Bar. Megendorf (paźdz.) rozważa działalność ministra oświaty wyłącznie ze stanowiska lokalności i zauważa, że główny argument ministra, powoływany się na sady dyscyplinarne z 1882 r. jest fałszywy, gdyż według dokumentów, sąd profesorski zniesiony został już w 1879 roku. Odrzucisz ten argument na obronę swą minister mógł przytoczyć nie wiele.
 Kapistow (paźdz.) z powodu oświadczenia ministra, że przedstawił obraz wyższej szkoły prawie idealny odpowiadają, że podobziło go do tego przekonanie, że w życiu uniwersyteckim nie wszystko dzieje się źle. Młodzi uczy się, a zaburzenia są wypadkiem tego nieszczonego stanu, w jakim chwilowo znajduje się uniwersytet rosyjski. Szkoła rosyjskiej należało pozwolić rozwinąć się zgodnie z nowym ustrojem państwa. Mowa kończy zapewnieniem, że myślnie i szkodliwie są zdania tych, którzy pragną, aby profesorowie wobec studentów zachowywali się jak dozory więzienni wobec aresztantów, lecz żywi nadzieję, iż tak nigdy się nie stanie. (Okłaski na lewicy). Liberalizm profesorów mowa uważa za bardzo naturalny, gdyż wyższa inteligencja zawsze odznacza się bardziej liberalnymi poglądami.
 Następnego posiedzenia w piątek.

Interpelacja o Grzegorza Rasputina.
 „Wieczernieje Wremia“ podaje tekst interpelacji pod adresem ministra sprawiedliwości, jaką mają w Dumie wnieść posłowie z powodu działalności Grzegorza Rasputina: „Czy wiadomem jest ministrowi sprawiedliwości, że niejaki Grzegorz Rasputin, na tle nauki zabobonnej, popełnia bezwstydne czyny, karane art. 96 ustawy kryminalnej. A jeżeli to jest wiadome, jakie środki minister sprawiedliwości przedsięwzię dla zabezpieczenia społeczeństwa przed przestępną działalnością Rasputina?“
 Z komisji interpelacyjnej (T. A. P.). Komisja opowiedziała się za przyjęciem interpelacji, skierowanej do ministra finansów z powodu ogłoszenia przez tegoż w d. 10 (23) grudnia 1910 r. instrukcji o porządku określenia poboru podatku państwowego od nieruchomości i majątków w miastach, osadach i miasteczkach.
 Ta sama komisja opowiedziała się za przyjęciem interpelacji skierowanej do prezesa Rady ministrów, z powodu przyjęcia przez Radę do rozważenia próby posła do Dumy Państwowej, Golobowa, o pociągnięciu do odpowiedzialności sadowej członka Dumy, Kuźniecowa, za oszczerstwo z trybuny dumskiej.

przedstawicieli rosyjskich stowarzyszeń automobilowych.
KATASTROFA KOLEJOWA.
 Saratow. Na ościepie Szukłino kolei riaziańsko-uralskiej zderzyły się dwa pociągi. Siedm wagonów uległo rozbięciu. Pięć osób ze służby pociągowej odniosło rany.
ARRESTOWANIE SŁUŻBY WIEZIENNEJ.
 Elżawetopol. W związku z ucieczką z więzienia członka partii „Dasznakutiun“, Kukanjanca, aresztowani zostali i osadzeni w więzieniu nacelnik elżawetopolskiego więzienia, Jegorow i dwóch dozorców.
Z SEJMU DOLNO-AUSTRJACKIEGO.
 Wiedeń. Sejm dolno-austriacki na posiedzeniu burzliwym, większością wszystkich głosów przeciwko socj. dem., uchwalil projekt skierowany przeciwko szkołom czeskim i projekt do prawa o obowiązkowych wykładach, w szkołach publicznych dolno-austriackich w języku niemieckim. Byli premier Bienenrath zaznaczał sprzeczność projektu uchwalonego z państwowym prawem szkolnym.
SPEAWY CHORWACKIE.
 Zadar. Zorganizowała się koalicja posłów sejmu, należących do partii narodowej i postępowej. Południowo-słowiańskie gazety upatrują w tem wielki postęp solidarności słowiańskiej.
 Wiedeń. Poseł Biancini wniósł do parlamentu wniosek terminowy o zniesieniu systemu rządów absolutnych w Chorwacji i wprowadzenie konstytucji.
 W BOSNI.
 Serajewo. Wszystkie pisma nazywają odrzucenie budżetu przez komisję budżetową za wydanie przez sejm walki rządowi.
PROTEST STUDENTÓW.
 Rieka. Zastrejkowali uczniowie gimnazjum chorwackiego w Sasaku z powodu aresztowania jednego z uczniów za przeciwpaństwowe demonstracje.
PODRÓŻ CESARZA WILHELMA.
 Wiedeń. „Fremdenblatt“ donosi, że cesarz Wilhelm przybędzie do Wiednia rano w dn. 10 (23) marca r. b., zabawi tam cały dzień, poczem wyjedzie do Wenecji.
LOTNICTWO WOJSKOWE.
 Paryż. Na posiedzeniu Rady ministrów Paliereu zatwierdził projekt do prawa o organizacji lotnictwa wojskowego. Otworzony ma być na ten cel kredyt do wysokości 16 milionów franków, przyciem milion ma być wyasygnowany na lotnictwo przy flocie. Tworzy się oddział aeronautów.
ZATARG HISZPAŃSKO-FRANCUSKI.
 Paryż. Nieustępliwość Hiszpanji wywołuje wielkie niezadowolenie we Francji. Poincarre wyraził wczoraj z tego powodu postawi hiszpańskiemu uwolnienie.
BURZE MORSKIE.
 Paryż. We Francji północnej burze sprawiły poważne spustoszenia. Utonęło wielu żeglarzy. W Angers czworo ludzi wpadło do morza i utonęło.
W BULGARJI.
 Sofia. Zgromadzenie przyjęło w trzecim czytaniu projekt proporcjonalnego systemu wyborów.
ZADANIA GÓRNIKÓW AUSTRJACKICH.
 Praga. Socjalistyczny związek górników austriackich przesłał właścicielom kopalni w Czechach północnych żądanie podwyższenia plac o 25 proc. i oznaczenia minimum plac. Związek żąda odpowiedzi na 13 (26) marca.
BEZROBOCIE W ANGLJI.
 Londyn. Odbywają się posiedzenia komitetu wykonawczego związku robotników-górników. Właściciele kopalni również zgromadzają się w różnych okręgach w celu narad.
 Londyn. Komitety górników i właściciele kopalni naradzali się dziś każdy z osobna.
RUCH STREJKOWY W NIEMCZECH.
 Essen. Administracja związku robotników-robotników-robotników, liczącego do 50 tysięcy członków, przestrzega przed następstwami udziału w niedosy przygotowanym strajku, oświadcza, że robotnicy niemieccy nie mają przyczyn strajkować na korzyść wrogię dla Niemiec przemysłu angielskiego, lub na korzyść agitacyjnych dążeń partii socjalistycznej.
ARRESTOWANIE SUPRAŻYSTEK.
 Londyn. Policja aresztowała w lokalu socjal-politycznego związku kobiecego kilka osób i opieczetowała lokal.
ZBROJENIE SIĘ NIEMIEC.
 Berlin. Do Rady związkowej wniesiono nowe projekty obrony państwowej, które wkrótce zostaną ogłoszone urzędowo. Projekt ministerstwa marynarki przewiduje utworzenie trzeciej czynnej eskadry i budowę trzech pancerników i dwóch niewielkich krążowników. W sobotę przybywają ministrowie państw związkowych dla narady z kanclerzem i sekretarzem stanu w sprawie omyslenia środków dla pokrycia wydatków, przewidywanych przez nowe projekty.
TURCJA I ANGLJA.
 Konstantynopol. Ofiarowany królowi angielskiemu order zawieszono do Londynu Reszdy-bej, któremu polecono również prowadzić pertraktacje, dotyczące koleji bagdadzkiej.
ZAKOŃCZENIE SPORU.
 Konstantynopol. Zakończył się po myślnie długoletni spór rządu tureckiego z kompanją francuską o kopalnię

Najważniejsze wiadomości.
Szczegóły w tekście.
 Ces. komisja archeologiczna prosi gubernatora, aby nie pozwolił na uszkodzenie góry Zamkowej w Wilnie (wiad. bieliz).
 Zjazd nacjonalistów uchwalil „płatformę“ wyborczą (tel.).
 Duma uchwaliła wczoraj z projektu chelmskiego artykuły, dotyczące szkolnictwa i instytucji sądowych (parlament).
 Komisja interpelacyjna przyjęła interpelację, skierowaną do prezesa ministrów w sprawie Golobowa i Kuźniecowa (parlament).
 We Lwowie zapadł wyrok w procesie o szpiegostwo Weismanów i innych (z za kordonu).
 Dr Leo obrany został na prezesa Koła polskiego w Wiedniu (wiad. pol.).
 Aresztowano nacelnika więzienia w Elżawetopolu i dwóch dozorców (telegr.).
 Związek górników austriackich żąda podwyższenia plac (na szer. św.).
 We Frankfurcie aresztowano szpiega francuskiego (na szer. św.).
 We włoskiej partii socjalistycznej wyniki poważne nieporozumienia (wiad. pol.).
 We Francji północnej burze poczyniły znaczne spustoszenia (tel.).
 Cesarz Wilhelm przybywa do Londynu (tel.).
 Rząd turecki oświadczył, że będzie nadal bronił praw swych do Trypolitanii (wojna).
 Francja i Hiszpanja nie mogą dojść do porozumienia w sprawie marok.ńskiej (tel.).
 wegra w Herakli, zadośćuczynieniem żądań kompanji.
 Z DYPLOMACJI TURECKIEJ.
 Konstantynopol. Posłem tureckim w Londynie, na miejsce ustępującego Tefik-paszy, mianowano prezesa byłego parlamentu Achmet-Rize.
 W PERSJI.
 Urmia. Z Szalluz donoszą, że turcy gnębia Chanów Karganachskich, podejrzewając ich o stosunki z rosjanami.
 Tabryz. General-gubernator ogłosił urzędowy telegram ministra spraw zagranicznych o wyjeździe ekspedycji z Persji. Niektórzy ze stronników Mahameda-Alego powywieszali białe flagi z napisami: „Niech żyje Mohamed-Ali — szach“. Flagi zdjęła policja.
 Tyflis. Do Persji delegowany został wojsny sędzia śledczy okręgu kaukaskiego, Czerwinskij, w celu śledztwa w sprawie wybuchu w twierdzy Arka przy przenoszeniu nabojów.
 W EKWADORZE.
 Nowy Jork. Z Guajakwilo donoszą, że dowodzący wojskami general Jujuz Andraje, wczoraj zabity został przez własnych żołnierzy.

Gdy cera twarzy lub rąk ulegnie zakwaceniu, występują na niej z początku pryszczki, później liszaje, wrzody lub inne nieczystości, — z którymi nie zawsze nawet lekarz poradzi sobie może. Z wspaniałym skutkiem stosują obecnie wyroby „Borxyl“ (ryny i krem), — które wspaniale odświeżają, wygładzają i wybielają cerę. Po 2 tygodniach staje się ona nie do poznania czystą, matowobiałą i odporną przeciw wszelkim szkodliwym wpływom. — Sprzedaż w Wilnie u Segala, Gruzewskiego, Prużana i innych. 11392

TELEGRAMY

„Kurjera Litewskiego“.
 (Telegramy Ag. Petersburskiej).
 Z dnia 22 lutego (6 marca).
SAMOBÓJSTWO DEFAUDANTA.
 Kłów. Dyrektor szkoły realnej w Poltawie, Musienko, który roztrwonil 30 tysięcy rubli rzucił się w Kijowie pod pociąg i zgnął na miejscu.
ZJAZD „NACJONALISTÓW“.
 Petersburg. Zjazd nacjonalistów został zamknięty. Uchwalono jednomyślnie następującą platformę wyborczą do IV Dumy: 1) Spółdziałanie wszelkimi dostępnymi Dumie środkami do wielkości, dostojństwa Cerkerwi prawosławnej, utworzenie regulaminu soborowego w zarządzie Cerkwii i zabezpieczenie duchowieństwa. 2) Wzmocnienie potęgi wojennej państwa. 3) Przygotowywanie wśród armii nauki ludowych, polepszenie ich bytu materialnego, wykształcenie w duchu szacunku dla Cerkwi, miłości dla ojczyzny. Przygotowanie nauczycieli zdolnych do krzewienia wśród ludu nauki rzemiosł i pracy uczciwej. 4) Szeroki rozwój drobnego kredytu dla włościan i rzemieślników. 5) Opracowanie środków prawodawczych w celu zapewnienia rosyjskiemu handlowi i przemysłowi łatwego kredytu — żeby pieniądze banku państwowego szły do rosjan, a nie w ręce obce. Opracowanie nacjonalizacji kredytu rosyjskiego i przemysłu. 6) Niedopuszczenie do rozszerzenia praw żydów i przepatrzenie przestarszanych praw w celu bardziej rzeczywistej walki z żydostwem.
ZJAZD AUTOMOBILISTÓW.
 Petersburg. Otwarty został zjazd

Na szerokim świecie.

Odkryte skarby. „Temps“ donosi, że przy ostrzeliwaniu przez flotę włoską miejscowości Mokka w Arabii, kule zniszczyły starożytny budynek arabski. Przy tej sposobności odkryto niesłychanie cenny skarb starożytny, a mianowicie sztabe złota z wyciętymi napisami hebrajskimi, mnóstwo szmaragdów, pereł i monet starożytnych.
 Szpiegostwo w Niemczech. Policja w Frankfurcie aresztowała dyskontera wekslowego; znaleziono listy, z których okazuje się, że aresztowany trudnił się szpiegostwem na rzecz rządu francuskiego. Oprócz tego aresztowano pewnego technika, jako wspólnika poprzedniego. Techników podobno doniósł ambasador francuskiej w Berlinie, że mógłby dostarczyć i sprzedać rysunki najnowszych konstrukcji armat i pocisków fabryki Kruppa.
 Bezrobocia węgłowe. Za przykładem Anglii ruch strajkowy zaczyna rozszerzać się i na kontynencie. Jak donoszą telegramy rozpoczęto już bezrobocie w Dortmundzie, w Westfalji, zapowiadają rozpoczęcie lada dzień strajku w Essen. Oprócz tego donoszą z Pragi, że związek górników austriackich wyczołgał zarządowi wszystkich kopalni węgla w Czechach żądanie podwyższenia plac.
 Niemiecki minister handlu oświadczył na posiedzeniu sejmu pruskiego, że rząd pod żadnym pozorem nie zgodzi się na uchwalenie ustawowego minimum plac na wzór angielski.

NA WPISY.
 Do redakcji naszej zjawia się bardzo liczny zastęp młodzieży niezamożnej z prośbą o za pomogę na opłacenie wpisu, aby w dalszym ciągu się kształcić. Wszelkim atoli prośbom na razie, niestety, musimy odmówić, bo kasa „Ofiar na wpisy“ nie posiada żadnych fundusów zapasowych. Zwracamy się przeto z wezwaniem gorącym o jaknajwiększe nadsyłanie nam listówkowych ofiar, pośpiech ten bowiem da nam możliwość zapobieżć niejednej wielkiej klęsce życiowej, jaką jest bezwarunkowe konieczność przerwania nauki z powodu braku kilkunastu rubli na opłacenie prawa uczenia się.

OFIARY
Złożone w Administracji „Kurjera
Wileńskiego”

Ku uczczeniu pamięci tragicznie
zgasłego Henryka Chrzastkowskiego
na wpisy dla niezdolnych uczni:
matka chrzestna Jadwiga 3 rb., bra-
ciśkowie Kazimierz i Stefan 3 rb., Sta-
nislawa, Anna i Bronisław Chrzast-
kowskiej 3 rb.
Na „Powsze. i Pracę”: J. Downarow-
icz 3 rb.
Na nankę jez. polskiego: Jan
Sapiechalski 10 rb. zamiast wienca na
grób 4. p. Heleny Kiersnowskiej.

CENY ZBOŻA.

Doniesienia telegraficzne Ag. Pot.

Berlin, 22 II (w mark. za 1000 kilo).

Table with 2 columns: Product and Price. Includes items like 'Pszennica na termin bliższy', 'Żyto na termin bliższy', etc.

Lpawa, 22 II (w kop. za pud)

Table with 2 columns: Product and Price. Includes items like 'Pszennica samarska', 'Żyto', 'Owies biały', etc.

Notowania Wileńsk. Banku Ziemskiego.

Table with 2 columns: Product and Price. Includes '4 1/2% listy zast. Wil. Ban. Ziem.', 'Akcje Wil. Banku Ziemsk.', etc.

GIEŁDA

Telegramy Handlowe Fel. Agencji

Telegraficznie.

Petersburg, d. 22 lutego (6 marca) 1912 r.

Table with 2 columns: Product and Price. Includes 'zwartosiolami dywidendoweml.', 'promiówkami', 'Londyn 3 mies.', etc.

Table with 2 columns: Product and Price. Includes '5% Listy zastawne h. szlach', '5% promiówka I em. 1864 r.', etc.

PAPIER FAYARD
środek zewnętrzny, używany w reu-
matyzmie, bronchicie, katarze prze-
wodów oddechowych. Jako środek
zapobiegawczy. Sprzedaj w aptekach
i składach aptecznych.

Najnowszy duński separator do mleka
„Tytan-Aleksandra”
(model r. 1910)
z bębniem samobalansującym się bez
osi i automatycznym napolwianiem ca-
łego mechanizmu,
fabryki Towarzystwa Akcyjnego „TYTAN” w Kopenhadze.
Główne zalety separatora „Tytan-Aleksandra”:
a) Najwyższa dokładność w oddzieleniu, gdyż jak wykazały
próby, dokonane w oddziale doświadczalnym Politechniki Ryskiej przez
znanego specjalistę prof. Glazęnowa, pozostawia w mleku odseparowa-
nym ledwie dostrzegalne ślady tłuszczu, niedające się ująć
w żaden rachunek ślisy.
b) Nader prosta i mocna konstrukcja.
c) Niezmiernie lekki chód.
d) Talerzyki bez numerów i nie rdzewiejące.
e) Bieg równy i bez hałasu.
f) Niezwykła łatwość obsługi i
g) Najmniejsze zani czyszczenie bębna przy pracy.
Separator „Tytan-Aleksandra” posiada cały mechanizm szczelnie
zamknięty, co je chroni przed zepsuciem i zanieczyszczeniem.
Separator „Tytan-Aleksandra” powszechnie uznane zostały za do-
skonale w zestawieniu do innych systemów, o czym wymownie świad-
czy wykaz nagród najwyższych, przyznanych tym maszynom we wszyst-
kich częściach świata.
Poleca reprezentant fabryki
ZYGMUNT NAGRODZKI w Wilnie
ul. Zawalna № 11.
Od nabywających separator „Tytan-Aleksandra” przyjmowane są
w zamian separator używane różnych systemów w celu możliwie wy-
sokiej. 1120

Maszyny Osterlanda
pozwala 3 razy większą prze-
strzeń zasadzić ziemniakami
bez zwiększenia ilości rąk ro-
botnych. Najprostszy rachun-
ek wykazuje
trzy ruble zysku na morgu.
Koszt maszyny zwraca się w pierwszym roku pracy. Bu-
dowa nieporównanie solidna.
Nawozy sztuczne wszelkich ro-
dzajów, nawet wilgotne i zgrubione
wyswaja oszczędnie, szybko i ta-
mno znakomity potrzebacz sadze-
chowy
z siedzeniem, patentowanym odejmowanym dnem i dźwi-
gnią pedałową.
Dokładne opisy i cenniki bezpłatnie.
Maszyny OSTERLANDA i potrzebujące NOWA WESTFALJA
wystawione są w sali przy ul. Miodowej 4 w Warsza-
wie, gdzie posiadamy
WYSTAWĘ MASZYN ROLNICZYCH
ORAZ 6517
w Składzie Wileńskiego Oddziału.
TOWARZYSTWO AKCYJNE
Tadeusz KOWALSKI i A. TRYLSKI
WILNO, Ś-to Jerska 32. WARSZAWA, Miodowa 4.

1,200,000 hodowców i mleczarzy używa
wyłącznie tylko WIRÓWEK
ALFA-LAVAL
Niezrównane w dobroci, wszechstronnie wy-
próbowane, ogólnie uznane za najpraktyczniejsze.
Katalogi, opisy i broszury bezpłatnie.
Sprzedaż główna WIRÓWEK i oryg. części zapasowych ALFA-LAVAL
w Składzie Wileńsk. T-wa ROLNICZEGO,
WILNO, Zawalna 9.

WYPRZEDAŻ.
Z powodu śmierci właścicielki składu win
pod firmą L. M. FEJGELSON
WILNO, Ostrobramska № 3, telef. 125.
ISTN. OD 1873 ROKU
Opiekunowie urządzają sprzedaż towarów nastę-
pujących: starki, wytrzymanych win osobliwych ga-
tunków, konjaki francuskie, oryginalne, cygara ha-
wajskie.
Z wielkiem ustępstwem.

TELEFONY,
DRUT, PRZEWODNIKI I HAKI poleca
Przedstawiciel dla Północno-Za-
chodniego Kraju
T-wa Z. M. ERIKSON I S-ka
inżynier E. NAJMAN,
WILNO, Ostrobramska 29,
Telef. 973. 14596

Najlepiej swoje LETNISKO!
Część ziemi z ogrodem z ZA-
KRETEM i z długotermi-
nową wypłata. Dowiedzieć
się: ul. Wileńska 25 Malinow-
ski, albo pr. Ś-to Jerski dom
Jeleńskij, kantor generała
Buturliņa. 14463

Pszczeci RZEZĄCZCE
najnowszy środek
PICZILIN
działa szybko, radykalnie i
zgodnie z nauką, uważany
jest za środek racjonalny.
Oryginalny tylko w pudełkach
metalowych po 1 rb. 50 k.
Jednakowo działa w ostrych
i chronicznych przypadkach
i w krótkim czasie usunąć
najoporniejsze objawy
żółci.
SKŁAD: Petersburg, Rajce-
waja № 7, ul. Łeka B. Romelja.
Wysła za zażyczeniem. Koszt
przesł. stosow. do taryfy poczt.
Do nabycia w Wilnie w skła-
dach aptecznych Segala i
Gruźewskiego.
Drukarnia
JÓZEFA ZAWADZKIEGO
w WILNIE.
PRZYJMUJE WSZYSTKIE ROBOTY W ZAKRESIE
DOKUMENTACJI WCHODZĄCEJ DO

Wileńskie Biuro Ceramiki Budowlanej
G. Piotrowski i P. Wilniewicz w Wilnie
Dostarcza jako specjalność:
Posadzki terakotowe i płytki okładzinowe do ścian
z najlepszych fabryk krajowych i zagranicznych, konkurując wybitnym gatunkiem to-
waru i cenami (w zakresie tej branży posiadamy wszystkie, co tylko przynosi krajowy
i zagraniczny produkt) po zatem dostarczamy wszelkie artykuły „ceramiki budowlanej”
(wyroby z gliny, fajansu, szkła, porcelany etc.) oraz nowości i przedmioty zdobniczo-budowlane.
Stala wielka wystawa prób i wzorów.
Oferty szczegółowe na pierwsze żądanie.
Adres: tymczasowy: Wilno, ul. Antokolska 6 mieszkania piąty
od 23 kwietnia r. b. ul. Wileńska 23, gmach Tow. Dobroczyn. 1257.
Potrzebni zdolni i odpowiedzialni agenci. 14076

Dr. Bengué, 47, Rue Blanche, Paris.
Baume Bengué
WYŁECZENIE ZUPLENIE
PODAGRY, REUMATYZMU
1230
1230
Dostac można we wszystkich aptekach. Oryginalne
małżka, opatrzone są różową banderolą z podpisem:
Za pozwoleniem p. Gubernatora Mińskiego i Departamentu
Rolnictwa
MIŃSKIE TOWARZYSTWO ROLNICZE
urządza w Mińsku w lokalu własnym
WYSTAWĘ NASION
trwającą od 9-12 marca r. b.
Na wystawę przyjmowane będą ekspozycje gospodarstw
nasiennych gubernji Mińskiej i innych, oraz narzędzi
dla oczyszczania nasion, diogramy etc. 12846
Deklaracje oraz wszelkie zapytania adresować należy
do Mińska, T-wa Rolnicze, Biuro Wystawy Nasion.

D-r Szyndler - Barnay
„Marjubadskie pigułki redaktor”
przeciw
OTYŁOŚCI
oraz doskonały środek prze-
czyszczający. 10726
Oryginalne opakowanie w pu-
delkach czerwonego koloru,
wraz z opisem sposobu użycia.
Sprzedaj we wszystkich apte-
kach i składach aptecznych.
Nauczyciela na wieś
poszukuje w celu przygot. chlo-
pca do 3 kl. Szkoły Komerc. w
maju. Wynagrodz. od 30 rb. mie-
sięcznie i utrzymanie. (pokój) oso-
bny, nadto miesięczną pensję w
razie przyjęcia ucznia. Wynagr.
może być wyższe przy odpowied-
nym kwalifik. (np. język niemiecki)
Zgłaszać się do Józefa Bukow-
skiego w Mińsku, p. st. Kobylinki,
gub. Wil., tub do składu broni w
Wilnie, Świętojańska 24. 14718

WYDAWNICTWA GEBETHNERA I WOLFA.
NOWOŚCI NOWOŚCI
Józef Weysenhoff
ZNAJ PANA
Wydania wytworne Cena rb. 1.50
SOBÓL I PANNA. Cykl myśliwski 2.20
Tęgoż autora poprzednio wydane:
DNI POLITYCZNE. Serja J. NARODZINY DZIAŁACZA 1.-
Serja II. W OGNIU (rok 1905-6) 1.-
BROTNYKI. Wydanie wytworne, z ilustracjami Henryka
Weysenhoffa rb. 2.50, w wykintowej opr. 4.-
HETMANI. Powieść współczesna z okrasu rewolucji 2.-
SPRAWA DOŁĘGI 1.80
SYN MARNOTRAWNY 2.20
UNJA. Powieść litewska 2.-
ZA BŁĘKITAMI. Z ilustr. K. Gorskigo rb. 1, w ozd. opr. 1.40
ZARĘCZNY JANA BELZKIEGO. Z ilustr. K. Gorskigo. 1.40
Wyd. 2. rb. 1, w ozdobnej oprawie 1.40
ZYWOT I MYŚLI ZYGMUNTA PODFILIPSKIEGO. Wyd. 4 1.50
11600 Do nabycia we wszystkich księgarniach.

RZEZĄCZKĘ i upławy w ostrej i chronicznej
formie szybko i radykalnie leczy zu-
pełnie nieszkodliwy środek (użyty wewnętrznie)
„TIELERIN” doktora medycyny uniwersyt.
w Genowie GORCZOWSKIEJ.
Cena szw. słoika (na 10 dni) 1 rb. 75 k., podw. 3 rb. bez przesł.
Szczeg. instrukcja użycia przy słoiku. Wysyła za zalicz.
W razie gdyby środek ten nie pomógł, zwrót pieniędzy. 1310
Adres: dr. Medyc. uniwersytetu w Genowie E. M. GROCZOW-
SKAJA, Moskwa, Sretenka, Dajew zaułek d. 1-28 m. 3.

PUSTAKI BETONOWE
tworzą domy suche, ciepłe, o
40% tańsze od murowanych
z cegły
Dachówka cementowa—najtańsze
i najlepsze pokrycie.
Wielki wybór maszyn do wyrob-
PUSTAKÓW, DACHÓWKI, CEGŁY, RUR,
PEIT i innych z piasku i cementu,
POLECA
Pierwsza w kraju fabryka maszyn
RZEWUSKI I S-ka,
Warszawa, Ordynacka № 7, telef. 28-95.
Cenniki na żądanie bezpłatnie. Podręcznik inż. W. Zales-
kiego za zalicz 50 kop. 15054
Dział 2-ty: Sikawki i przybory dla Straży Ogniowych.

PENSIJONAT w MAJĄTKU
3 w. od m. powiat. Siebież Moskiew-
Winiaw. dr. żel. 10 w. od kolei, w
malown. suchej, zdrowej miejscow-
ści, w sosnowym borze, wynajmuje
się na sezon letni
— POKOJE UMIEBLOWANE —
Cisza wiejska. Kąpiel rzeczna, łożki,
park, polowanie. Poczta codziennie. Dok-
tor, apteka o 3 wiorsty. Calkowite
utrzymanie 50 rb. miesięcz., dzieci
i służba stosownie do umowy. Tamże
do wynajęcia
DWA LETNISKA 4-5 POKOI
ciepłe, suche, z umebl., naczyniem,
opalem od 120 do 200 rubli. Pro-
dukty mleczne na miejscu.
Adres: Siebież, Wileńskiej gub.
Zarząd dóbr. Chartapowo. — 4126

POTRZEBNI
solidni przedstawiciele,
z pierwszorzędami referencjami,
do sprzedaży najlepszych tanich
maszyn angielskich „IMPERIAL”.
Oferty nadsyłać do generalnego
przedstawiciela na całą Rosję
S. FELDMANA, Moskwa, zaułek
Krywokolenny d. № 10. 115180
Przejeżdżając z Azji zatrzymał się
raz i tylko na kilka dni Fren-
psycholog A. K. CHODUNOW. Na
zasadach naukowych analizuje
za pomocą psycho-grafologii, fre-
nologji i antropometrii, — świat
wewnętrzny, właściwości fizycz-
ne i duszy ludzkiej w życiu; cha-
rakter, powołanie, zdolności i in.
Przyjmuje codziennie od 9 r. do
9 w. Moje naukowe doświadczenia
nie mają nic wspólnego z wróż-
bą i wróżbitami. Płac Kate-dra-
lny, pokoje umeblowane „New-
York” (wejście osobne, telef. 522).
York 14407

Do sprzedania na
warunkach majątek w Wilnie
gub., 200 dzies. w tom lasu ko-
dz., mila od dużej stacji kolej-
Drysza, 2 wiorsty od miasta
wiat. Dryszy, 2 w. od stacji ko-
rzelki Dżwinny Adres: p. Dr. J.
gub. Witebska, maj. Marynka 1310

Student Uniwersytetu Kra-
kowskiego poszu-
kuje miejsca nauczyciela do-
mowego w domu obywatelskim w
Królestwie lub na Litwie. Wa-
runki skromne. Zgłoszenia „Ko-
sz”, poste-restante Kraków. 14306

Kupno i sprzedaż.
Buldogi rasowa, szczeniaki
do sprzedania. W.
Pohulanka 14 m. 21. 14775

Do sprzedania: meble,
fortepian, gramofon, rower dam-
ski, obrazy itp., do odstąpienia
mieszkania. Sądowa 21 m. 5. 14288

Potrzebny wyżywany tar-
ciogowy. Wilno, Wielka 15, —
kantor Tomaszewicza. 12531

Z powodu wyjazdu do
zwinięte meble, oruary, brzozy
i t. p. Zaułek św. Michała 14
mieszka 1. 14751

Interesa handl. i majątek.

Do sprzedania tanio
majątek 500 dzies. z lasem, budynek ład-
ny, ogród, od kolei żelaznej 6
wiorst. Szczegóły: Wilno, Wielka
15, kantor Tomaszewicza. 12528

Dom do sprzedania w centrum
miasta, dochodu 18,500,
do kupna potrzeba 120,000, 50
tysięcy może pozostać pod za-
kładną. Wilno, Wielka 15, kan-
tor Tomaszewicza. 12534

Do oddania w dzierżawę
na 1912 r., majątek Nowopol,
Osmiańskiego powiatu. 6 wiorst
od Oszmiany, 25 wiorst szosą do
st. Soly, Lib-Rom. dr. żel. Ornej
ziemi 200 dzies., łąk około 40 dz.
Adres dla ofert: gub. Mińska,
poczta-tel. Mir, st. kol. Zamirze
Musk-Brz. dr. 2., majątek Niez-
wiadka, Kazimierz Odechowski.
13153

Dzierżawy poszukuję 50
dziesięcin do 80 dziesięcin
z (orzawnym domem miesz-
kalnym, może być bez inwenta-
ryza. Oferty: Wilno, hotel Nisz-
skiego № 100. 14391

Introligator
skła 11, telefon 1294. Wy-
waja ładnie, praktycznie i

UWADZE
DLA OSÓB CIERPIĄCYCH
na neurastenję, wzdęt starszy, niemoż. piciową, histeryę, nowralgię, bezkrwistość, suchoty, syfilis,
następną jęczenia merkurjalnego, choroby serca (stłuszczenie, sklerozę, bicia serca, miokar-
dyt), artrozasklerozę, alkoholizm, suchoty mleczna pęcherzowego, paraliż, wyczerpanie i przepra-
cowanie, po przebytej chorobie itp.
Wstrząsając z każdym dniem zapobiegawczo na SPERMINE-POEHLA, spowodowane skazaniem się nadtozwier-
dliwych i szkodliwych dla zdrowia narkotyków. Ze względu na powagę, uważamy celne za obowiązek przestrodzić
chorobę przed podobnymi środkami. Wersje upytane przez wybitnych uczonych i lekarzy światła rezultaty leczenia
wielu wylej wylej wymienionych chorób, osiągnięte zostały wyłącznie przez SPERMINE-POEHLA, dla tego też należy zwró-
cić uwagę na nazwę SPERMINE-POEHLA, ponieważ wszelkie inne preparaty są tylko słodkimi fałszywymi SPERMINE-
POEHLA i nie wspólnego z nią w działaniu nie mają. Cena SPERMINE-POEHLA 3 rb. za flakon.
Celem wykazania bezwzględności tych fałszywków wydano specjalną Broszurę, która wysyła się razem z naj-
nowszą literaturą o SPERMINE-POEHLA na każde żądanie.
ORGANOTERAPEUTYCZNY INSTYTUT 418
PROFESORA DOKTORA POEHLA I SYNÓW.
Dostawcy Dworu Jego Cesarskiej Mości. Petersburg W. O., 7 lin. 11.
CHORYCH

Motory
Naftowe
ekonomiczne, mocne,
długoterminowa wypłata
„RUŚ” (Wigand,
Rewel)
Zainstalowano przeszło 500 sztuk.
Przedstawiciel Biuro Techn. inż.
E. J. Najmana
Wilno, Ostrobramska 29, tel. 973.
SANATORJUM
i Zakład Wodoleczniczy
spec. chorych NERWOWYCH
D-ra KUPCZYKA,
Kraków, Szujskiego 11.
14115

KORZYSTNA OKAZJA!
Sprzedajemy z dawnych czasów
do 5000
groszów
wina węgierskiego
wyborowego, słodkie-
go średniego, lub wy-
trawne po wyjątkowo
niskiej cenie, rb. 1.20
i 1.80 za gąsiorok.
Przy odbiorze 15 gą-
sioroków — dostawa
franko. 1016
Płynieć Populiniście
B-r. KEMPNER
Warszawa, Długa № 5, telef. 772.

Różne.
) Fotografje do
wielozetrawne wykonywa
fotograficzny na porcelan-
fana Webera, Warszawa, 11
№ 17.
Dentysta Nowiński
Wprawianie zębów bez pod-
bienia. Wilno, Prospekt